

Oliy ta'lim muassasalari va ularning filiallari, Tibbiyot xodimlarining kasbiy malakasini rivojlantirish markazi, respublika ixtisoslashtirilgan ilmiy-amaliy tibbiyot markazlari, ilmiy-tadqiqot institutlari va klinik ordinatorlarni o'qitish vakolati berilgan xususiy klinikalar klinik ordinaturasiga kirish test sinovlarida **BOLALAR JARROHLIK STOMATOLOGIYASI** fanidan foydalaniladigan test varianti tafsiloti

1. Test variantining qo'llanish maqsadi

Bolalar jarrohlik stomatologiyasi fanidan test topshiriqlari O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim muassasalariga bakalavriatdan keyingi o'qishga kirish test sinovlarida oliy tibbiy ta'limning davlat ta'lim standartlari hamda bolalar jarrohlik stomatologiyasi faniga oid o'quv dasturlarida o'zlashtirilishi belgilangan bilim, ko'nikma, malaka talablari asosida talabgorning tayyorgarlik darajasini aniqlab berish uchun mo'ljallangan.

2. Test variantini shakllantirishda asos bo'luvchi me'yoriy hujjatlar:

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Tibbiyot xodimlari malakasini oshirish va ularni qayta tayyorlash tizimini takomillashtirish to'g'risida"gi 2009-yil 18-dekabrda VMQ-319-son qarori bilan tasdiqlangan "Tibbiyot xodimlari malakasini oshirish va ularni qayta tayyorlash tartibi to'g'risida Nizom";

O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirining "2024/2025 o'quv yilida klinik ordinatura (rezidentura)ga qabul qilish to'g'risida"gi 2024-yil 17-iyuldagi 238-son buyrug'i;

Bolalar jarrohlik stomatologiyasi faniga oid amaldagi davlat ta'lim standarti va o'quv dasturlari.

3. Bolalar jarrohlik stomatologiyasi fanidan shakllantiriladigan test variantining tarkibi

Bolalar jarrohlik stomatologiyasi fanidan mutaxassislik fani sifatida shakllantiriladigan test varianti talabgorlarning nazariy bilimlarni o'zlashtirish darajasi bilan birga mantiqiy fikrlashi, masala va topshiriqlarni bajara olish qobiliyati va ta'limning keyingi bosqichiga tayyorgarligini baholaydigan, fanga oid kompetensiyalarni tekshirishga yo'naltirilgan test topshiriqlaridan tarkib topadi. Test topshiriqlarining soni hamda baholash mezonlari Sog'liqni saqlash vazirligi va oliy ta'lim muassasalari tomonidan tasdiqlanadi.

4. Test topshiriqlari yordamida tekshiriladigan fan mazmuni tarkibi

Kodi	Tekshiriladigan fan mazmuni tarkibi
1.1	Bolalar jarrohlik stomatologiyasi fan sifatida Bolalar jarrohlik stomatologiyasi fanlar sistemasi, fanning ilmiy-tadqiqot metodlari. Bolalar jarrohlik stomatologiyasi fanining rivojlanish tarixi. Olimlarning Bolalar jarrohlik stomatologiyasi fani rivojiga qo'shgan hissalari.
1.2	Bolalar jarrohlik stomatologiyasi tizimlar haqida umumiy tushuncha Bolalarda yuz-jag' sohasi anatomik tuzilishi. Inervatsiyasi. mahalliy va umumiy ogriqsizlantirish usullari. Maxaliy ogriqsizlantirish haqida tushuncha. Xirurgik operatsiyalar xaqida tushuncha
1.3	Bolalarda yuz-jag' sohasi anatomiyasi Bolalarda yuz-jag' sohasini tashkil etuvchi suyaklar. Qon bilan ta'minlovchi arteriya va vena qon tomirlari. limfa tugunlari va tomirlari, innervatsiyalari .(uch shoxli va yuz nervi)
1.4	Bolalar jarrohlik stomatologiyasida mahalliy og'riqsizlantirish uchun dori-darmonlar Maxaliy anestetiklar. Trankvilizatorlar. Vazokonstriktorlar. Analgetiklar.
1.5	Bolalar jarrohlik stomatologiyasida mahalliy og'riqsizlantirishda qo'llaniladigan usullar Noinyeksion (kimyoviy, fizik, fizik-kimyoviy) Inyeksion (infiltrasion, o'tkazuvchan)
1.6	Bolalarda Yukori va Pastki jag'da mahalliy og'riqsizlantirish usullari Infraorbital. Palatinal. Insizivial. Infiltratsion. Mandibular. Torusal. Mental.
1.7	Bolalarda tish olish operatsiyasi Tish olish prinsiplari va bosqichlari
1.8	Bolalarda yiringli ostitlarni tashhishlash va xirurgik davolash usullariga ko'rsatma va qarshi ko'rsatmalar. Og'iz bo'shlig'idagi yiringli jarayonlarning kelib chiqishi, sabablari, patogenezi. Klinik ko'rinishi, tashxislash va davolash taktikasi.
1.9	Bolalarda yuz-jag' soxasi odontogen yallig'lanish kasalliklari O'tkir va surunkali odontogen osteomiyelit, absess va flegmonalar etiologiyasi, patogenezi, tashxisi, davolash usullari .. Differensial diagnostikasi va xirurgik davolash usullari.
1.10	Bolalarda yuz-jag' soxasi noodontogen yallig'lanish kasalliklari Noodontogen yallig'lanish kasalliklari (chipqon, xo'ppoz, saramas, limfadenit) etiopatogenezi, klinikasi, tashxisi, davolash. Ogiz bo'shligining o'smasimon xosilalari. Etiologiyasi, patogenezi, tashxisi, davolash usullari
1.11	Bolalarda so'lak bezlari kasalliklari. So'lak bezlarining yallig'lanish kasalliklari. So'lak - tosh kasalligi. Kichik so'lak bezlari retension kistalari. So'lak bezlari xavfsiz o'smalari. Noodontogen yallig'lanish kasalliklari. Ularni etiologiyasi, patogenezi, tashxisi, davolash usullari
1.12	Bolalar yuz-jag' sohasi yumshoq to'qimalari va a'zolari jarohatlari. Bolalarda yuz sohasi kuyishi va sovuq olishi. Birinchi yordam kursatish bosqichlari. BJI o'tkazish bosqichlari. Chok qo'yish turlari. Choklarni yechish.

1.13	Bolalarda tish jaroxatlari Lat yeyishi, chiqishi, sinishida klinikasi, tashxislash va davolash usullari.
1.14	Bolalarda yuz suyaklarining jarohatlari Yonoq suyagi va yoyi, burun suyaklari sinishlari klinikasi, tashxislash va davolash usullari.
1.15	Bolalarda yuqori va pastki jag' sinishlari. Bolalarda yuqori va pastki jag' sinishlarining o'ziga hos xususiyatlari. Ularni etiologiyasi, patogenezi, tashxisi, davolash usullari.
1.16	Bolalarda chakka-pastki jag' bo'g'imi kasalliklari. Bolalar va o'smirlarda chakka-pastki jag' bo'g'imini funksional-distenzion kasalliklari. Artrit. Artroz. Ankiloz. Etiologiyasi, patogenezi, tashxisi, davolash usullari.
1.17	Tug'ma anomaliyalar. Yuqori lab va til yuganchasining kaltaligi. O'tuv burmaning sayozligi. Atipik kemtiklar. Tug'ma kemtiklari bor bolalarni dispanserizatsiya va reabilitatsiyasi.
1.18	Yuqori lab va tanglayning tug'ma kemtiklari. Yuqori lab va tanglayning tug'ma kemtiklari: tasnifi, anatomik va funksional buzilishlari va jarroxlik davolash usullari.
1.19	Og'iz bo'shlig'i o'smasimon xosilalari Og'iz bo'shlig'i o'smasimon xosilalari. etiologiyasi, patogenezi, tashxisi, davolash usullari (radikulyar kista, keratokista, tish saqlovchi kista, tishlar chiqish paytidagi kistasi, milk kistalari).
1.20	Bolalarda yuz-jag' soxasi o'smalari Bolalarda yuz-jag' soxasi o'smalari o'ziga xos xususiyatlari. Onkologik extiyotkorlik. Bolalarda og'iz bo'shlig'i xavfsiz o'smalari va o'smasimon xosilalari. Bo'yin o'rta, yon va quloq oldi soxalarining tug'ma kistalari va oqma yo'llari; rivojlanishi, klinik ko'rinishi, tashxislash, qiyosiy tashxislash va davolash tadbirlari.
1.21	Bolalarda yuz yumshoq to'qimalarining o'smasimon xosilalari. Xavfsiz o'smalar. Bolalarda yuz soxasi yuz qon va limfatomirlarining xavfsiz o'smalari. Neyrofibromatoz. Nevuslar.
1.22	Bolalarda yuz-jag' suyaklarining o'smalari. Bolalarda yuz-jag' suyaklarining o'smasimon xosilalari, xavfsiz o'smalar. Bolalarda yuz-jag' soxasi osteogen o'smalari. Yuz-jag' soxasi o'smasimon xosilalari.
1.23	Bolalarda yuz yumshoq to'qimalari o'smalari. Bolalarda yuz yumshoq to'qimalari va suyaklarining xavfli o'smalari. Bolalarda jag'larning odontogen o'smalari. Jag' suyaklarining xavfli o'smalari.

5. Bolalar jarrohlik stomatologiya faniga oid kognitiv ko'nikma darajasi

1.	Quyi kognitiv daraja	<ul style="list-style-type: none"> - Stomatolog atamalar, asosiy kasalliklar ,ularning kechish jarayonlarni bilish; - Kasalliklar to'g'risida to'liq fikrga ega bo'lish hamda tashxislashni o'rganish
2.	Yuqori kognitiv daraja	<ul style="list-style-type: none"> - Kasalliklarni bir-biridan farqlay olish yana dif diagnostika qila olish. - Kasalliklarni davolash chora tadbirlarini to'g'ri belgilab olish va o'tkazish

6. Bolalar jarrohlik stomatologiyasi fanidan test topshiriqlari yordamida tekshiriladigan bilim, ko‘nikma, malaka va kompetensiyalar

Bolalarda jarrohlik stomatologiyasi faniga oid test varianti abituriyentlarning nazariy bilimlarni o‘zlashtirish darajasini, ularning mantiqiy fikrlashini baholaydigan test topshiriqlaridan iborat. Mazkur test topshiriqlarini shakllantirishda amaldagi davlat ta‘lim standartlari, stomatologiya fani umumta‘lim o‘quv dasturlarida o‘zlashtirilishi belgilab ko‘rsatilgan bilim, ko‘nikma, malaka va kompetensiyalar asos sifatida qaraldi.

Fan	Tekshiriladigan bilim, ko‘nikma, malaka va kompetensiyalar		Kodi	
Bolalar jarrohlik stomatologiyasi	Bolalar jarrohlik stomatologiyasi obyektlar va ularda boradigan jarayonlarni tushunish kompetensiyasi	Bolalar jarrohlik stomatologiyasi fan sifatida	Tibbiyot fanlar sistemasini, fanning ilmiy- tadqiqot metodlarini, bolalar jarrohlik stomatologiyasi fanining rivojlanish tarixi va olimlarning Bolalar jarrohlik stomatologiyasi fani rivojiga qo‘shgan hissalarini bilish.	1.1.1
		Bolalar Yuz-jag‘ sohasi organlarining odam tanasini boshka sistemasi bilan bog‘liklik daralasi Stomatologik kasalliklar tiriklikning tuzilish darajalari, biologik tizimlarning umumiy belgilarini tushunish.	1.1.2	
	Bolalarda Yuz-jag‘ sohasi organlarini tizim sifatida	Bolalar yuz-jag‘ sohasi organlarini anatomik tuzilishi haqidagi ma‘lumotlarni tushunish.	1.2.1	
		Bolalar yuz-jag‘ sohasi organlarini tuzilish va funksional birligi ekanligini tushunish.	1.2.2	
		Bolalar yuz-jag‘ sohasi kasalliklarni kechishi bilan bog‘liq jarayonlarni tushunish.	1.2.3	
		kasalliklarni immunitet bilan bog‘liq jarayonlarni tushunish.	1.2.4	
	Bolalarda Yuz-jag‘ organlari sistema sifatida	Bolalar yuz-jag‘ sohasi xirurgik kasalliklarining rivojlanish qonuniyatlarini tushunish.	1.3.1	
		Bolalar yuz-jag‘ sohasi xirurgik kasalliklarining tananing boshka kasalliklari bilan bog‘likligini tushuntirish.	1.3.2	
		Bolalar yuz-jag‘ sohasi xirurgik kasalliklarining profilaktikasiga oid bilimlarni tushunish.	1.3.3	
		Bolalar yuz-jag‘ sohasi xirurgik kasalliklarining profilaktikasiga oid bilimlarni tushunish.	1.3.4	

Bolalarda Yuz-jag‘ sohasi xirurgik kasalliklarining patogenezi diagnostikasi va davosi haqida	Bolalarda Yuz-jag‘ sohasi xirurgik kasalliklari	Bolalarda odontogen yaliglanish kasalliklari haqida ma’lumotlarni bilish va tushunish	2.1.1
		Bolalarda sohasi jarroxlari . haqida ma’lumotlarni bilish va tushunish	2.1.2
		Bolalarda neodontogen yaliglanish kasalliklari haqida ma’lumotlarni bilish va tushunish .	2.1.3
		Bolalarda Yuz-jag‘ sohasi xosilalari . haqida ma’lumotlarni bilish va tushunish .	2.1.4
		Bolalarda Yuz-jag‘ sohasi tugma kasalliklari . haqida ma’lumotlarni bilish va tushunish	2.1.5
		Bolalarda Yuz-jag‘ sohasi kasalliklari asoratlari . haqida ma’lumotlarni bilish va tushunish .	2.1.6
Kognitiv kompetensiya	Mantiqiy fikrlashga asoslangan masaka va topshiriqlarni bajarish	Kasalliklarning turlari, ularni kechishi boshqa kasalliklardan farqlibelgilarini anglay olishi.	3.1.1
		Kasalliklarning etiologiyasi patogenezi,uning asoratlarini anglagan holda oldini olish choralarini bilishi zarur.	3.1.2
		Kasalliklarning kechishi, og‘irlik darajasi, kasallikka olib keluvchi sabablar va omillarni bilishi. Zamonaviy tekshiruv usullari va diagnostik asbob	3.1.2

7. Foydalanish uchun tavsiya etiladigan adabiyotlar.

1. Azimov M.I. Bolalarda yuz-jag‘ soxalarining neodontogen yaliglanish kasalliklari, darslik. Toshkent 2017 y.
2. Azimov M.I. Jarroxlik stomatologiya propedevtikasi, Darslik. T., Toshkent 2009 y
3. Azimov M.I. Bolalarda yuz-jag‘ sohalarning odontogen yaliglanish kasalliklari, Darslik. Toshkent. 2013 y.
4. Amanullaev R.A. Vrojdennaya rasshelina verxney gubi i neba/detskaya xirurgiya/ T, Uchebnik. Toshkent. 2014 g.
5. Azimov M.I. Bolalar jarroxlik stomatologiyasi. T., LESSON PRESS, 2023 y.
6. Amanullaev R.A. Vrojdennaya rasshelina verxney gubi i neba/detskaya xirurgiya/ T, Uchebnik. Asian books house, 2021 g.
7. Og‘iz bo‘shlig‘i shilliq parda kasalliklari. Kamilov X.P. T.:Lesson press, 2022 y
8. Zabolevaniya slizistoy obolochki polosti rta. Kamilov X.P. T.:Lesson press, 2022 y
9. X.K.Dusmuxamedova, M.I.Azimov. Og‘iz bo‘shlig‘i jarroxligi/ T., LESSON PRESS, 2023 y
10. Leonard B.Kaban, Maria J.Troulis. Pediatric Oral and Maxillofacial Surgery – Saunders, USA. 2004 y.

11. Xasanov A.I. Dobrokachestvennie opuxoli chelyustnix kostey u detey. Osteoma, Xondroma, Osteoblastoma, Gemangioma, Miksoma, Uchebnoe posobie. Toshkent. 2007 g.
12. Xasanov A.I. Zlokachestvennie opuxoli chelyustnix kostey u detey. Reabilitasiya detey posle udaleniya opuxoley, Uchebnoe posobie. Toshkent. 2007 g.
13. Yakubov R.K. Zabolevaniya visochno-nijnechelyustnogo sustava u detey. Klassifikasiya. Pervichno-kostnie povrejdeniya i zabolevaniya sustava, Uchebnoe posobie. Toshkent. 2009 g.
14. Yakubov R.K. Chakka-pastki jag' bo'g'imining birlamchi suyak kasalliklarini jarrohlik davolash usullari. Chakka pastki jag' bo'g'imining funksional kasalliklari, Uslubiy qo'llanma. Toshkent. 2009 y.
15. Xarkov L.B., Yakovenko L.N., Chexova I.L. Detskaya xirurgicheskaya stomatologiya i chelyustno-lisevaya xirurgiya, Uchebnik dlya studentov meditsinskix vuzov. Moskva. 2005 g.
16. Zelenskiy V.A., Muxoramov F.S. Detskaya xirurgicheskaya stomatologiya i chelyustno-lisevaya xirurgiya, Uchebnik. Moskva. 2009 g.
17. Persin L.S., Elizarova V.M., Dyakova S.V.. Stomatologiya detskogo vozrasta, Uchebnik. Moskva. 2006 g.
18. Topolniskiy O.Z., Vasilev A.Yu. Atlas po detskoj xirurgicheskoy stomatologii i chelyustno-lisevoy xirurgii, Uchebnoe posobie. Moskva. 2011 g.
19. Topolniskiy O.Z., Dyakova S.V., Vashkevich V.P. Detskaya xirurgicheskaya stomatologiya i chelyustno-lisevaya xirurgiya, Sbornik illyustrirovannix klinicheskix zadach i testov. Moskva. 2011 g.
20. Vinogradova T.F. Atlas po stomatologicheskim zabolevaniyam u detey, Uchebnoe posobie. Moskva. 2007 g.
21. Stosh V.I., Rabinovich S.A. Obshee obezbolivanie i sedasiya v detskoj stomatologii, Uchebnoe posobie. Moskva. 2011 g.
22. Robustova T. G. Odontogennie vospalitelnie zabolevaniya, Uchebnik. Moskva. 2006 g.
23. Barer G.M., Brusenin N.D. Klinicheskie situatsii s illyustratsiyami dlya IGA vipusnikov meditsinskix vuzov RF, Uchebno-metodicheskoe posobie. Moskva. 2008 g.
24. Dyakova S.V. Sbornik testovix zadaniy po DXS, Uchebnoe posobie. Moskva. 2006 g.
25. Vashkevich V.P., Galperina R.L., Gurgenzade A.P., Eradze P.E., Kuznesova E.B., Pershina M.A., Topolniskiy O.Z., Tutueva T.A., Ulyanov S.A., Shorstov Ya.V. Sbornik testovix zadaniy po detskoj xirurgicheskoy stomatologii i chelyustno-lisevoy xirurgii, Uchebnoe posobie. Moskva. 2007 g.
26. Dyakova S.V. Stomatologiya detskaya. Xirurgiya, Uchebnoe posobie. Moskva. 2009 g.
27. Ralf E. Mak-Donal'd R. Eyveri /perevod s angl. Pod red. Vinogradovoy T.F. Stomatologiya detey i podrostkov, Uchebnik. Moskva. 2003 g.
28. Cameron A.C., Widmer R. P. /perevod s angl. Pod red. Vinogradovoy T.F.. Ginali N.V., Topolniskogo O.Z. Spravochnik po detskoj stomatologii, Uchebnik. Moskva. 2003 g.
29. Richarda R. Velberi, Monti S. Daggala, Mari-Terez Xozu. /Per. s angl. pod red. L.P. Kiselnikova. Detskaya stomatologiya, Uchebnik. Moskva. 2014 g.

Internet saytlari:

1. Science Direct URL: <http://www.sciencedirect.com>
2. Elsevier (platforma Science Direct) URL: <http://www.sciencedirect.com>
3. «Elektronnaya biblioteka dissertatsiy (RGB)» URL: <http://diss.rsl.ru>
4. EBSCO URL: <http://search.ebscohost.com>
5. Oxford University Press URL: <http://www3.oup.co.uk/jnls/>
6. Sage Publications URL: <http://online.sagepub.com/>
7. Springer/Kluwer URL: <http://www.springerlink.com>
8. Tailor & Francis URL: <http://www.informaworld.com>

9. Web of Science URL: <http://isiknowledge.com>
10. Resursi Instituta nauch noy informasii po obshestvennim naukam Rossiyskoy akademii nauk (INION RAN) URL: <http://elibrary.ru/>

Izoh: Mazkur hujjatga aprobatsiya natijalari hamda vakolatli davlat tashkilotlarining tegishli qaror va buyruqlariga asosan qo‘shimcha va o‘zgartirishlar kiritilishi mumkin.